

Міністерство освіти і науки України

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

_____ Н. М. Іщенко

„___” _____ 20__ р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**З ДИСЦИПЛІНИ ГЕРМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО ТА
ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ УЧЕНЬ**

назва

статус дисципліни _____ нормативна _____

нормативна чи вибіркова

напряму підготовки _____ 035 _____ Філологія _____

спеціалізація 035.04 германські мови та літератури (переклад включно) - англійська

АВТОР ПРОГРАМИ:

доцент б.в.з., канд. філол. наук

кафедра англійської філології

Кисельова Катерина Володимирівна

„___” _____ 20__ р.

Миколаїв 2017

Лист погодження робочої програми

Робочу програму схвалено:

на засіданні кафедри англійської філології
назва кафедри, за якою закріплена дисципліна
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Старшова О. О.)
Підпис ПІБ

на засіданні випускової кафедри англійської філології
назва кафедри
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Старшова О. О.)
Підпис ПІБ

на засіданні методичної ради Інституту філології
назва факультету, за яким закріплена дисципліна
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Голова _____ (Пронкевич О.В.)
Підпис ПІБ

на засіданні методичної ради Інституту філології
назва факультету спеціальності, для якої викладається дисципліна
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Голова _____ (Пронкевич О. В.)
Підпис ПІБ

Робочу програму погоджено за формами навчання:

Денна форма навчання:

Декан факультету (Директор інституту) Пронкевич О. В. _____
Назва, підпис, дата

Денно-вечірня, заочна форма навчання:

Декан факультету (Директор інституту) Норд Г. Л. _____
Назва, підпис, дата

Начальник навчально-
методичного відділу

_____ 20__ р.
„____” _____

1. Концепція викладання дисципліни

Головною метою курсу є поглиблення і систематизація знань студентів із теорії мови, методології мовознавства та історії лінгвістичної думки шляхом їх узагальнення, наукового осмислення і тлумачення задля формування професійно значущих якостей студентів як майбутніх науково-педагогічних фахівців.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основними питаннями лінгвістичної теорії, такими як співвідношення мови і мислення, дихотомія мова-мовлення, структура мови, знакова система мови, розвиток і походження мови, мовні підсистеми;
- розкрити основні положення методології сучасного мовознавства, а саме сутність методів лінгвістичного дослідження та їх зв'язок із цілями дослідження;
- сформулювати уявлення про розвиток лінгвістики як науки, зміну основних наукових парадигм, провідні мовознавчі напрямки, їх основоположників і внесок в науку про мову;
- закласти основи для подальшого використання студентами отриманих теоретичних знань у процесі професійної педагогічної та наукової діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення сучасної лінгвістичної теорії;
- погляди провідних вітчизняних і зарубіжних лінгвістів на дискусійні питання теорії мови;
- основні методи і прийоми дослідження мови, що використовуються в сучасному мовознавстві;
- термінологічний апарат сучасної мовознавчої науки.

вміти:

- аналізувати теоретичні положення сучасної лінгвістичної науки, особливо питання дискусійного характеру;
- визначати можливості застосування основних методів і методик лінгвістичного аналізу у дослідженнях із конкретною метою;
- надавати теоретичну інтерпретацію мовним явищам;
- ілюструвати теоретичні положення конкретними мовними прикладами;
- ефективно працювати з науковою лінгвістичною літературою.

Тематика і проблематика курсу логічно пов'язана з попередніми фаховими дисциплінами, що викладаються для студентів спеціальності «Філологія», як загальними («Основи теоретичної лінгвістики»), так і спеціальними («Вступ до спецфілології», «Лексикологія англійської мови», «Теоретична фонетика і граматики англійської мови», «Історія англійської мови», «Стилістика англійської мови»).

Курс викладається англійською мовою.

2. Витяг з навчального плану спеціальності

Очна форма навчання

Форма навчання	Курс	Семестр	Всього годин (обсяг роботи)	В тому числі						Форма підсумкового контролю	
				аудиторних				самостійна робота студента		екзамен	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	семестрова робота по дисципліні	курсова робота (проект)*		
денна	5	9, 10	195	33	33	0	0	129	0	+	

Заочна форма навчання

Форма навчання	Курс	Тримісяч	Всього годин (обсяг роботи)	В тому числі						Форма підсумкового контролю	
				аудиторних				самостійна робота студента		екзамен	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	тримісячова робота по дисципліні	курсорова робота (проект)*		
денна	5	13, 14, 15	195	10	12	0	0	173	0	+	

3. Зміст навчальної дисципліни - тематичний план дисципліни

Очна форма навчання

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	практичні		
Теорія мовознавства 9 семестр						
1	Мовознавство як наука.	2	2	-	-	усне опитування
2	Знакова природа мови.	7	-	2	5	усне опитування, контрольне письмове опитування
3	Мова і мовлення.	6	2	-	4	контрольне письмове опитування
4	Мова і мислення.	8	-	2	6	усне опитування, письмова робота
5	Мова і суспільство.	6	2	-	4	контрольне письмове опитування
6	Мова та історія (розвиток мови).	7	-	2	5	усне опитування, контрольне письмове опитування
7	Піджини і креольські мови.	5	2	-	3	контрольне письмове опитування
8	Структура мови.	5	2	-	3	контрольне письмове опитування
9	Фонологічна система мови.	6	-	2	4	усне опитування
10	Граматична система мови.	6	-	2	4	усне

						опитування
11	Лексико-семантична система мови.	8		2	6	усне опитування
12	Лінгвістичні універсалії.	5	2	-	3	контрольне письмове опитування
13	Морфологічний рівень мови.	8	-	2	6	усне опитування
14	Методи дослідження мови.	8	2	-	6	письмова робота
15	Синтаксичний рівень мови.	8	-	2	6	усне опитування
Історія лінгвістичних учень						
10 семестр						
16	Історія лінгвістичних учень як дисципліна.	2	2	-	-	усне опитування
17	Функціональна лінгвістика.	5	2	-	3	контрольне письмове опитування
18	Генеративна лінгвістика.	3	2	-	1	контрольне письмове опитування
19	Лінгвістика тексту. Дискурсологія.	5	2	-	3	усне опитування
20	Комунікативна лінгвістика. Прагмалінгвістика.	5	2	-	3	усне опитування
21	Когнітивна лінгвістика.	3	2	-	1	контрольне письмове опитування
22	Когнітивна теорія метафори і метонімії.	5	2	-	3	контрольне письмове опитування
23	Психолінгвістика і нейролінгвістика.	7	2	-	5	контрольне письмове опитування
24	Корпусна лінгвістика.	2	2	-	-	усне опитування
25	Лінгвістичні знання Давного Сходу.	7	-	2	5	презентація
26	Лінгвістичні знання у Давній Греції та Римі.	7	-	2	5	презентація
27	Європейське мовознавство за часів Середньовіччя, Відродження і Нового часу.	7	-	2	5	презентація
28	Порівняльно-історичне мовознавство.	7	-	2	5	презентація
29	Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта. Неогумбольдтіанство.	7	-	2	5	презентація
30	Мовознавство 2-ї половини 19 ст.	7	-	2	5	презентація
31	Лінгвістика початку 20 ст.	7	-	2	5	презентація
32	Структуралізм у Європі та	7	-	2	5	презентація

	США.					
33	Розвиток лінгвістичної думки за часів СРСР.	7	-	2	5	презентація
Разом		195	32	34	129	

Заочна форма навчання

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин			Форми контролю
			Аудиторні		Самостійна робота студента	
			лекційні	практичні		
Теорія мовознавства						
1	Мовознавство як наука.	4	2	-	2	усне опитування
2	Знакова природа мови.	9	-	2	7	усне опитування
3	Мова і мовлення.	4	2	-	2	усне опитування
4	Мова і мислення.	6	-	-	6	письмова робота
5	Мова і суспільство.	6	-	-	6	письмова робота
6	Мова та історія (розвиток мови).	9	-	2	7	усне опитування
7	Піджини і креольські мови.	6	-	-	6	усне опитування
8	Структура мови.	6	-	-	6	письмова робота
9	Фонологічна система мови.	6	-	-	6	письмова робота
10	Граматична система мови.	6	-	-	6	усне опитування
11	Лексико-семантична система мови.	9	-	2	7	усне опитування
12	Лінгвістичні універсалії.	6	-	-	6	усне опитування
13	Морфологічний рівень мови.	9	-	2	7	усне опитування
14	Методи дослідження мови.	10	-	-	10	письмова робота
15	Синтаксичний рівень мови.	9	-	2	7	усне опитування
Історія лінгвістичних учень						
16	Історія лінгвістичних учень як дисципліна.	4	2	-	2	усне опитування
17	Функціональна лінгвістика.	5	-	-	5	усне опитування
18	Генеративна лінгвістика.	5	-	-	5	усне опитування
19	Лінгвістика тексту. Дискурсологія.	5	-	-	5	усне опитування
20	Комунікативна лінгвістика. Прагмалінгвістика.	4	2	-	2	усне опитування

21	Когнітивна лінгвістика.	4	2	-	2	усне опитування
22	Когнітивна теорія метафори і метонімії.	8	-	2	6	усне опитування
23	Психолінгвістика і нейролінгвістика.	5	-	-	5	усне опитування
24	Корпусна лінгвістика.	5	-	-	5	усне опитування
25	Лінгвістичні знання Давного Сходу.	5	-	-	5	усне опитування
26	Лінгвістичні знання у Давній Греції та Римі.	5	-	-	5	усне опитування
27	Європейське мовознавство за часів Середньовіччя, Відродження і Нового часу.	5	-	-	5	усне опитування
28	Порівняльно-історичне мовознавство.	5	-	-	5	усне опитування
29	Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта. Неогумбольдтіанство.	5	-	-	5	усне опитування
30	Мовознавство 2-ї половини 19 ст.	5	-	-	5	усне опитування
31	Лінгвістика початку 20 ст.	5	-	-	5	усне опитування
32	Структуралізм у Європі та США.	5	-	-	5	усне опитування
33	Розвиток лінгвістичної думки за часів СРСР.	5	-	-	5	усне опитування
Разом		195	10	12	173	

4. Аудиторна робота

4.1. Очна форма навчання

4.1.1. Лекції

9 семестр

1. *Мовознавство як наука.* Предмет і об'єкт мовознавства. Галузі лінгвістики. Місце мовознавства в системі інших наук.

2. *Мова і мовлення.* Проблема співвідношення мови і мовлення: дихотомія мови і мовлення Ф. де Сосюра та її витоки. Історія проблеми в лінгвістиці. Сучасні погляди на питання.

3. *Мова і суспільство.* Соціальна природа мови. Соціальні функції мови. Мовна норма, її соціальний характер. Залежність стану мови від стану суспільства. Мовна варіативність (соціальна стратифікація, соціальна варіативність, стилістична і ситуативна варіативність). Соціолінгвістика: ключові поняття, предмет вивчення. Білінгвізм і диглосія. Мовне планування і мовна політика.

4. *Піджини і креольські мови.* Поняття про піджин і креольську мову. Мовні характеристики (фонологічні, лексичні, синтаксичні особливості). Виникнення і розвиток піджинів і креольських мов.

5. *Граматична система мови.* Граматика, Граматичне значення, граматичні форми, граматичні категорії, граматична парадигма.

6. *Лінгвістичні універсалії*. Лінгвістична типологія: предмет вивчення, добір матеріалу дослідження. Поняття мовної універсалії. Типи мовних універсалій. Універсалії Грінберга та Хомського.

7. *Методи дослідження мови*. Поняття про методи наукового дослідження. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу. Способи добору мовного матеріалу. Провідні методи лінгвістичних досліджень (описовий, зіставний, порівняльно-історичний, структурний, лінгвістичної географії).

10 семестр

8. *Історія лінгвістичних учень як дисципліна*. Методологічні засади історії мовознавства як науки. Поняття наукової парадигми. Основні наукові парадигми в лінгвістиці та їх характерні риси. Питання періодизації історії мовознавства.

9. *Функціональна лінгвістика*. Функціоналізм як альтернатива дескриптивізму. Основні принципи, об'єкт вивчення. Теорія функціонально-семантичного поля (О. В. Бондарко).

10. *Генеративна лінгвістика*. Філософські засади вчення Н. Хомського. Мовна компетенція і вживання мови. Породжувальна / трансформаційна граматики. Поняття про глибинні і поверхневі структури.

11. *Лінгвістика тексту. Дискурсологія*. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Категорії тексту. Принцип конгеніальності і поняття пресупозиції. Поняття «дискурс». Дискурс і текст.

12. *Комунікативна лінгвістика. Прагмалінгвістика*. Прагматика: предмет вивчення, відгалуження, матеріал дослідження. Мікропрагматика і макропрагматика. Дискурс аналіз і конwersаційний аналіз. Принцип кооперації (максими Грайса). Теорія релевантності. Теорія мовленнєвих актів.

13. *Когнітивна лінгвістика*. Нова лінгвістична парадигма. Когнітивна лінгвістика у зіставленні з функціоналізмом. Когнітивна семантика: теорія прототипів і категоризація, радіальна полісемія, метафора. Когнітивна граматики. Когнітивний погляд на дискурс: ментальні простори.

14. *Когнітивна теорія метафори і метонімії*. Традиційне і когнітивне розуміння метафори і метонімії. Основні положення когнітивної теорії метафори і метонімії.

15. *Психолінгвістика і нейролінгвістика*. Предмет вивчення психо- і нейролінгвістики. Основні питання двох напрямків. Провідні методи психолінгвістичних і нейролінгвістичних досліджень.

16. *Корпусна лінгвістика*. Поняття корпусу. Значення корпусів для лінгвістичного дослідження. Недоліки і обмеження корпусів. Машинна обробка корпусів. Комп'ютерні корпуси сучасної англійської мови. Застосування корпусних досліджень.

4.1.2. Семінарські заняття

9 семестр

1. *Знакова природа мови*. Поняття про знак і знакову систему мови. Типологія знаків. Структура знака. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови. Невербальні форми спілкування.

2. *Мова і мислення*. Проблема співвідношення мови і мислення. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Процеси кодування і декодування мови з позиції психо- і нейролінгвістики. Внутрішнє мовлення і мислення.

3. *Мова та історія (розвиток мови)*. Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін. Темпи мовних змін. Питання про прогрес у розвитку мов.

4. *Структура мови*. Системний характер мови. Історія понять системи і структури мови. Типи відношень між мовними одиницями. Рівні мови (основні і проміжні).

5. *Фонологічна система мови*. Фонологія як галузь лінгвістики. Поняття фонемі і фонологічної системи. Фонемі в парадигматиці і синтагматиці. Фонологічні школи.

6. *Лексико-семантична система мови*. Питання про системний характер лексики. Парадигматичні відношення. Синтагматичні відношення. Епідигматичні відношення.

7. *Морфологічний рівень мови*. Питання про частини мови. Морфема, її види та функції. Морфемний аналіз. Морфологічні типи мов.

8. *Синтаксичний рівень мови*. Поняття про синтаксис та одиницю синтаксичного рівня. Фраза, види і відношення. Речення, типи речень. Фразове значення, значення речення. Синтаксичні типи мов.

10 семестр

9. *Лінгвістичні знання Давнього Сходу*. Провідні здобутки давньоарабської лінгвістичної традиції, традиції Давньої Індії та Китаю. Основні представники і праці.

10. *Лінгвістичні знання у Давній Греції та Римі*. Поняття античності в сучасній науці. Філософський період (Платон, Арістотель, школа стоїків), Александрійський період. Мовознавство в Давньому Римі.

11. *Європейське мовознавство за часів Середньовіччя, Відродження і Нового часу*. Вплив латини. Спекулятивна (філософська) граматики. Теорія модусів. Емпіризм і раціоналізм у філософії мови 17-18 ст.. Граматика Пор-Рояля.

12. *Порівняльно-історичне мовознавство*. Порівняльно-історичні ідеї в мовознавстві 18 ст. (брати Шлегелі). Основоположники порівняльно-історичного мовознавства (Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Х. Востоков).

13. *Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта. Неогумбольдтіанство*. Ідеї В. фон Гумбольдта як основа зародження загального мовознавства. Морфологічні типи мов і зародження лінгвістичної типології. Зв'язок мови і мислення. Змінна природа мови. Вчення про форму в мові. Європейське (Л. Вайсгербер) і американське неогумбольдтіанство / етнолінгвістика (Ф. Боас, Е. Сепір, Б. Уорф).

14. *Мовознавство 2-ї половини 19 ст.* Натуралізм (А. Шлейхер про розвиток мови, морфологічні типи мов і родовідне дерево). Психологізм (погляди Г. Штейнталя, В. Вундта, ідеї О. О. Потебні – зв'язок мови і мислення, вчення про внутрішню форму слова). Молодограматизм (передумови виникнення й основні теоретичні положення). Школа «слів і речей» (Т. Шухардт – критика молодограматизму, погляди на розвиток мови). Естетичний ідеалізм (К. Фосслер – акцент на стилістиці). Неолінгвістика (просторова лінгвістика – акцент на змішування мов, ідея мовних союзів).

15. *Лінгвістика початку 20 ст.* Московська (формальна школа П. Ф. Фортунатова між молодограматизмом і структуралізмом) і Казанська (ідеї І. О. Бодуена де Куртене як передвісника соціологічної школи і структуралізму) лінгвістичні школи, соціологічний напрям і лінгвістична концепція Ф. де Соссюра, послідовники вчення Ф. де Соссюра (Женевська школа, А. Майє і Ж. Вандрієс, структуралізм).

16. *Структуралізм у Європі та США*. Філософські засади напряму. Празька школа функціональної лінгвістики. (фонологічна теорія М. С. Трубецького, граматичні дослідження В. Матезіуса, теорія актуального членування речення, диференціація літературної мови). Копенгагенський структуралізм / глосематика (концепція Л. Єльмслева). Американський структуралізм / дескриптивізм (Л. Блумфільд, З. Харріс, Ч. Хоккет).

17. *Розвиток лінгвістичної думки за часів СРСР*. Період 20-40-х рр.. («нове вчення про мову» М. Я. Марра, О. М. Пешковський, Л. В. Щерба, Є. Д. Поливанов, І. І. Мещанінов). Період 50-80-х рр. (В. В. Виноградов, О. І. Смирницький, Ф. П. Філін). Основні ідеї українських мовознавців (Л. А. Булаховський, О. С. Мельничук).

4.2. Заочна форма навчання

4.2.1. Лекції

13 триместр

1. *Мовознавство як наука.* Предмет і об'єкт мовознавства. Галузі лінгвістики. Місце мовознавства в системі інших наук.

14 триместр

2. *Мова і мовлення.* Проблема співвідношення мови і мовлення: дихотомія мови і мовлення Ф. де Сосюра та її витоки. Історія проблеми в лінгвістиці. Сучасні погляди на питання.

3. *Історія лінгвістичних учень як дисципліна.* Методологічні засади історії мовознавства як науки. Поняття наукової парадигми. Основні наукові парадигми в лінгвістиці та їх характерні риси. Питання періодизації історії мовознавства.

15 триместр

4. *Когнітивна лінгвістика.* Нова лінгвістична парадигма. Когнітивна лінгвістика у зіставленні з функціоналізмом. Когнітивна семантика: теорія прототипів і категоризація, радіальна полісемія, метафора. Когнітивна граматика. Когнітивний погляд на дискурс: ментальні простори.

5. *Комунікативна лінгвістика. Прагмалінгвістика.* Прагматика: предмет вивчення, відгалуження, матеріал дослідження. Мікропрагматика і макропрагматика. Дискурс аналіз і конверсаційний аналіз. Принцип коперації (максими Грайса). Теорія релевантності. Теорія мовленнєвих актів.

4.2.2. Семінарські заняття

13 триместр

1. *Знакова природа мови.* Поняття про знак і знакову систему мови. Типологія знаків. Структура знака. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови. Невербальні форми спілкування.

14 триместр

2. *Лексико-семантична система мови.* Питання про системний характер лексики. Парадигматичні відношення. Синтагматичні відношення. Епідигматичні відношення.

3. *Морфологічний рівень мови.* Питання про частини мови. Морфема, її види та функції. Морфемний аналіз. Морфологічні типи мов.

4. *Синтаксичний рівень мови.* Поняття про синтаксис та одиницю синтаксичного рівня. Фраза, види і відношення. Речення, типи речень. Фразове значення, значення речення. Синтаксичні типи мов.

15 триместр

5. *Мова та історія (розвиток мови).* Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін. Темпи мовних змін. Питання про прогрес у розвитку мов.

6. *Когнітивна теорія метафори і метонімії.* Традиційне і когнітивне розуміння метафори і метонімії. Основні положення когнітивної теорії метафори і метонімії.

5. Самостійна робота

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни «Германське мовознавство та історія лінгвістичних учень»

5.1. Очна форма навчання

(кількість годин СРС згідно з навчальним планом складає 129 год.)

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
9 семестр				
5.1.1. О б о в ’ я з к о в і				
<i>Види робіт на заняттях</i>				
Підготовка до семінарських занять	20	Протягом семестру	Усне опитування	20
<i>За виконання контрольних завдань</i>				
Підготовка до письмових контрольних опитувань	5	Протягом семестру	Перевірка письмових робіт	10
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання</i>				
Виконання домашніх письмових робіт	10	Протягом семестру	Перевірка письмових робіт	10
Підготовка письмової доповіді	10	14/15-й тиждень	Перевірка письмових робіт	10
Разом балів за обов’язкові види СРС				50
5.1.2. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Укладання термінологічного словника	5	Протягом семестру	Усне опитування за змістом словника	10
Разом балів за вибіркові види СРС				10
Всього балів за СРС у 9 семестрі				60
10 семестр				
5.1.1. О б о в ’ я з к о в і				
<i>Види робіт на заняттях</i>				
Підготовка до семінарських занять	35	Протягом семестру	Усне опитування	20
<i>За виконання контрольних завдань</i>				
Підготовка до письмових контрольних опитувань	4	Протягом семестру	Перевірка письмових робіт	10
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання</i>				
Підготовка презентацій	35	Протягом семестру	Усна презентація + PowerPoint	20
Разом балів за обов’язкові види СРС				50
5.1.2. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				

Укладання термінологічного словника	5	Протягом семестру	Усне опитування за змістом словника	10
Разом балів за вибірккові види СРС				10
Всього балів за СРС у 10 семестрі				60

5.2. Заочна форма навчання
(кількість годин СРС згідно з навчальним планом складає 173 год.)

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
5.2.1. О б о в ’ я з к о в і				
<i>Види робіт на заняттях</i>				
Підготовка до семінарських занять	41	Протягом курсу	Усне опитування	25
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання</i>				
Виконання домашніх письмових робіт	24	Протягом курсу	Перевірка письмових робіт	15
Підготовка письмової доповіді	10	15 триместр	Перевірка письмових робіт	10
Опрацювання матеріалу з тем курсу, що виносяться на екзамен	88	Протягом курсу	Усне опитування під час екзамену	-
Разом балів за обов’язкові види СРС				50
5.2.2. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Укладання термінологічного словника	10	Протягом курсу	Усне опитування за змістом словника	10
Разом балів за вибірккові види СРС				10
Всього балів за СРС				60

Вказівки до виконання завдань

1. Підготовка до практичних занять і контрольних письмових опитувань здійснюється студентом у довільній формі на основі лекційних матеріалів і рекомендованих до кожної теми літературних джерел. Від студента вимагається володіти матеріалом, знати декілька точок зору на проблеми, що обговорюються, уміти самостійно аналізувати ці погляди й аргументувати свою точку зору.
2. Студентам пропонується написати 2 письмові роботи (кожна обсягом до 2 сторінок А4), в яких вони мають розкрити власний погляд на певну дискусійну лінгвістичну проблему, спираючись і коректно цитуючи наукові джерела.
3. Підготовка письмової доповіді за темою «Методи дослідження мови» передбачає короткий огляд відповідного методу лінгвістичного дослідження та ілюстрацію його застосування в наукових розвідках останніх років.

4. Підготовка PowerPoint презентацій (тривалістю до 20 хвилин) здійснюється в групах із 2-3 осіб. Метою презентацій є огляд ключових подій відповідного періоду або напряму в історії мовознавства.

5. Укладання термінологічного словника передбачає те, що студент протягом цілого курсу в алфавітному порядку вносить визначення ключових для теорії та історії мовознавства понять у спеціальний зошит (або електронний документ). На останніх тижнях семестрів (відповідно 14/15 та 17/18) в усній формі перевіряється знання студентом тих визначень, які він зафіксував у своєму словнику.

6. Питання для самоконтролю

1. Що є предметом мовознавства? Визначте зміст і завдання курсу загального мовознавства.
2. Чим різняться конкретне і загальне, теоретичне і прикладне мовознавство?
3. Охарактеризуйте зв'язки мовознавства з іншими суспільними і природничими науками.
4. Сформулюйте визначення знака. Назвіть його основні властивості.
5. У працях яких філософів і мовознавців започатковано вчення про знакову природу мови?
6. У чому полягає оригінальність підходу до трактування мовних знаків Ф. де Соссюра?
7. Як називається наука, що вивчає структуру та функціонування різних знакових систем? Із працями яких учених пов'язують зародження цієї науки?
8. У якому співвідношенні перебувають лінгвістика і семіотика? Що таке лінгвосеміотика і хто є її основоположником?
9. Назвіть основні ознаки знака й охарактеризуйте їх.
10. Розкрийте сутність найвідоміших класифікацій знаків.
11. Які концепції структури знака вам відомі? Чому деякі вчені вважають, що значення не входить до структури знака? Яка концепція структури знака, на вашу думку, є прийнятною? Аргументуйте своє твердження.
12. Назвіть специфічні властивості мовного знака. Розкрийте своєрідність мови як знакової системи.
13. Які думки існують стосовно знакових одиниць у мові? Чи всі мовні одиниці можна вважати знаками?
14. У чому подібність і відмінність паралінгвістики й паракінесики? Наведіть приклади використання в комунікації невербальних знаків.
15. Чому проблема співвідношення мови і мислення належить до однієї з найскладніших проблем мовознавства?
16. Які тенденції щодо питання про співвідношення мови і мислення існують у мовознавстві?
17. Які є підстави вважати, що мислення може здійснюватися без допомоги мови? За яких обставин це буває?
18. Доведіть, що єдність мови і мислення не означає їх тотожності.
19. У яких співвідношеннях перебувають внутрішнє мовлення і мислення?
20. Яка роль мови в процесах пізнання?
21. Розкрийте основні етапи в дослідженні питання про співвідношення мови і мовлення.
22. Які принципові відмінності в інтерпретації цієї проблеми характерні для концепції Ф. де Соссюра, Л. В. Щерби і Е. Косеріу?
23. Як трактується проблема співвідношення мови і мовлення в сучасному мовознавстві?
24. Яке теоретичне і практичне значення має дихотомія «мова — мовлення»?
25. Доведіть, що мова має системний характер.
26. Які типи систем розрізняє сучасна наука? До якого типу систем належить мова? Обґрунтуйте відповідь.
27. На чому ґрунтується системність мови? Які відношення існують між мовними одиницями?
28. За яким принципом виділяються мовні рівні? У чому відмінність між основними і проміжними рівнями мови? Який зміст вкладають у поняття ізоморфізму й ієрархії рівнів мови?
29. У чому виявляється своєрідність системності мови? Як співвідносяться поняття мовної

системи і норми?

30. Чим різняться трактування фонемі І. О. Бодуеном де Куртене, Л. В. Щербою і М. С. Трубецьким?
31. Охарактеризуйте функції фонем.
32. Як співвідносяться між собою фонемі в парадигматиці й синтагматиці?
33. У чому полягає своєрідність фонологічних систем різних мов?
34. Які фонологічні школи існують і чим вони різняться між собою?
35. Охарактеризуйте типи граматичних значень і граматичних категорій. Що розуміють під прихованими граматичними категоріями?
36. Проаналізуйте сучасні теорії морфеми і частин мови.
37. Охарактеризуйте сучасні теорії речення. Що таке структурна і позиційна схема речення? Як у сучасних дослідженнях трактується парадигматика речення?
38. Чим різняться конструктивний і комунікативний синтаксис? Що таке глибинна структура речення?
39. У чому сутність актуального членування речення?
40. У чому специфіка системності лексики?
41. Як виявляються системні відношення лексичного рівня в парадигматиці?
42. У яких співвідношеннях перебувають парадигматичний і синтагматичний аспекти лексико-семантичної системи?
43. Чи є вагомими підстави окремо виділяти епідигматичний аспект лексико-семантичної системи?
44. Розкрийте сутність проміжних мовних рівнів. У чому своєрідність кожного з них?
45. Що є предметом морфонології? Дайте визначення морфонеми, проілюструйте його конкретними прикладами.
46. Які питання морфонології є дискусійними? Чи всім мовам притаманна морфонологія?
47. Назвіть теоретичні проблеми сучасного словотвору. Які три напрями в дослідженні словотворення існують у наш час?
48. На стику яких рівнів мови виник фразеологічний проміжний рівень? Які критерії застосовують для визначення ступеня фразеологічності?
49. Обґрунтуйте соціальну зумовленість мовних явищ. Чи все в мові є соціальним?
50. Як відображаються в мові соціальні чинники?
51. Наведіть факти на доказ того, що мова є символом соціальної солідарності.
52. Чому мова є найважливішою етнічною ознакою? Розкрийте співвідношення мови, нації і держави; мови і культури.
53. Охарактеризуйте основні проблеми соціолінгвістики. Розкрийте зміст понять «мовна ситуація» і «мовна політика». Якою мірою можливий свідомий вплив суспільства на мову?
54. Охарактеризуйте зовнішні причини мовних змін.
55. Які зміни в мові можуть бути спричинені контактуванням мов?
56. Що розуміють під внутрішніми причинами мовних змін? У яких антиноміях і тенденціях мовного розвитку вони виявляються?
57. Від чого залежать темпи мовних змін? Обґрунтуйте відповідь.
58. Які думки існують у мовознавстві щодо прогресу в розвитку мов?
59. Що таке метод, методика і прийом у мовознавчих дослідженнях?
60. Які вихідні прийоми застосовують у мовознавчих дослідженнях?
61. Охарактеризуйте описовий метод і його прийоми.
62. У чому суть порівняльно-історичного методу? На чому він ґрунтується?
63. Де застосовують метод лінгвістичної географії?
64. У чому полягає специфіка зіставного методу? Що таке мовна типологія і мовні універсалії?
65. У яких методиках реалізується структурний метод? Розкрийте суть кожної з них.
66. Які методи використовують у соціолінгвістичних і психолінгвістичних дослідженнях?
67. Розкажіть про застосування математичних методів у мовознавстві.
68. Чим зумовлене виникнення мовознавства в Давній Індії, Давньому Китаї, Давній Греції та Римі?
69. Назвіть спільне і відмінне в лінгвістичних традиціях Давньої Індії, Давнього Китаю і Давньої

Греції.

70. Які питання мовознавства досліджували давньоіндійські, давньокитайські й давньогрецькі вчені? Які з порушених ними проблем є актуальними й нині?
71. У чому полягає специфіка давнього арабського мовознавства?
72. Охарактеризуйте стан лінгвістичної думки Західної Європи в середні віки.
73. Яка роль Ф. Бекона, Г. В. Лейбніца і Р. Декарта в розвитку лінгвістичних ідей?
74. Розкрийте значення в історії мовознавства граматики Пор-Рояля. Чому її називають універсальною і раціональною?
75. Назвіть основні здобутки українського мовознавства XI-XVIII ст.
76. Сформулюйте основні передумови виникнення порівняльно-історичного мовознавства.
77. Назвіть основоположників порівняльно-історичного мовознавства і розкрийте їх внесок у порівняльно-історичне мовознавство.
78. Які основні положення лінгвістичної концепції В. фон Гумбольдта? Чому його вважають основоположником загального мовознавства?
79. Розкрийте значення вчення В. фон Гумбольдта для сучасного мовознавства. Які положення його вчення знайшли свій розвиток у різних напрямках сучасної лінгвістики?
80. Чим зумовлене виникнення натуралістичного напрямку в мовознавстві?
81. Які основні ідеї натуралістичної теорії А. Шлейхера? Оцініть їх з позиції сучасного мовознавства.
82. Сформулюйте основні теоретичні положення психологізму. Ви значте їх сильні й слабкі сторони.
83. Назвіть основні положення вчення О. Потебні. Розкрийте значення праць О. Потебні й місце очоленої ним Харківської лінгвістичної школи в історії вітчизняного й світового мовознавства.
84. У чому полягають заслуги молодогограматизму? Чим зумовлені слабкі сторони молодогограматичного напрямку?
85. Які питання мовознавства порушив П. Фортунатов? Чим відрізняється Московська лінгвістична школа від інших шкіл другої половини XIX ст.?
86. Охарактеризуйте мовознавчі напрями, які з'явилися наприкінці XIX – на початку XX ст.
87. Вкажіть спільне і відмінне в мовознавчих концепціях Школи «слів і речей», Школи естетичного ідеалізму й неолінгвістики.
88. Охарактеризуйте основні наукові відкриття І. Бодуена де Куртене. Які специфічні риси Казанської лінгвістичної школи?
89. Чим зумовлена поява структуралізму?
90. Вкажіть основні ознаки структуралізму.
91. Назвіть структуралістські школи. Чим вони різняться між собою?
92. Чому Празьку лінгвістичну школу називають школою функціональної лінгвістики, американський структуралізм — дескриптивізмом, а датський — глосематикою?
93. Які переваги і недоліки структуралізму?
94. Розкрийте суть генеративної лінгвістики. Що нового вніс у теорію мовознавства Н. Хомський? Який вплив мала його теорія на подальший розвиток мовознавства?
95. Які історичні й методологічні основи неогумбольдтіанства?
96. Назвіть різновиди неогумбольдтіанства. У чому їхня своєрідність?
97. Охарактеризуйте концепцію Л. Вайсгербера. З чим не можна погодитися в цій концепції?
98. У чому суть гіпотези лінгвальної відносності Сепіра-Уорфа? Розкрийте її сильні й слабкі сторони.
99. Чим характеризувався розвиток мовознавства в СРСР?
100. Дайте критичну оцінку «Нового вчення про мову» М. Я. Марра.
101. Що нового внесли в мовознавство О. М. Пешковський, Л. В. Щерба, Є. Д. Поливанов, І. І. Мещанинов, В. В. Виноградов, О. І. Смирницький, Ф. Н. Філін?
102. Охарактеризуйте здобутки найвидатніших постатей в українському мовознавстві 20-80-х років.
103. Охарактеризуйте загальну ситуацію в сучасному мовознавстві.
104. Назвіть напрями, які розвиваються в мовознавстві нашого часу.

105. Які проблеми порушила когнітивна лінгвістика? Які її перспективи?

106. Які праці з функціональної лінгвістики, лінгвістики тексту і комунікативної лінгвістики з'явилися останнім часом? Які оригінальні ідеї вони містять?

7. Питання до підсумкового контролю

9 семестр

1. Мовознавство як наука. Предмет і об'єкт мовознавства. Галузі лінгвістики. Місце мовознавства в системі інших наук.
2. Проблема співвідношення мови і мовлення: дихотомія мови і мовлення Ф. де Сосюра та її витоки.
3. Проблема співвідношення мови і мовлення: історія питання та сучасні погляди.
4. Соціальна природа мови. Соціальні функції мови. Соціальний характер мовної норми. Залежність стану мови від стану суспільства. Мовна варіативність.
5. Соціолінгвістика: ключові поняття, предмет вивчення. Білінгвізм і диглосія. Мовне планування і мовна політика.
6. Піджини і креольські мови: поняття, мовні характеристики, виникнення і розвиток.
7. Граматика. Граматичне значення, граматичні форми, граматичні категорії, граматична парадигма.
8. Лінгвістична типологія: предмет вивчення, добір матеріалу дослідження.
9. Поняття і типи мовних універсалій.
10. Поняття про знак і знакову систему мови. Типологія знаків. Структура знака.
11. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови.
12. Проблема співвідношення мови і мислення.
13. Гіпотеза лінгвальної відносності Сепіра-Уорфа: сильні і слабкі сторони.
14. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Процеси кодування і декодування мови з позиції психо- і нейролінгвістики.
15. Зовнішні причини мовних змін. Види мовних контактів. Наслідки мовних контактів.
16. Внутрішні причини мовних змін.
17. Темпи мовних змін. Питання про прогрес у розвитку мов.
18. Системний характер мови. Історія понять системи і структури мови. Типи відношень між мовними одиницями.
19. Структура мови. Рівні мови (основні і проміжні).
20. Поняття фонем і фонологічної системи. Фонемі в парадигматиці і синтагматиці. Фонологічні школи.
21. Парадигматичні лексико-семантичні відношення.
22. Синтагматичні лексико-семантичні відношення.
23. Морфологічний рівень мови. Питання про частини мови.
24. Морфема, її види та функції. Морфемний аналіз. Морфологічні типи мов.
25. Поняття про синтаксис та одиницю синтаксичного рівня. Синтаксичні типи мов.
26. Фраза, види і відношення. Фразове значення.
27. Речення, типи речень. семантика речення.
28. Поняття про методи наукового дослідження. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу. Способи добору мовного матеріалу.
29. Провідні методи лінгвістичних досліджень (описовий, зіставний, порівняльно-історичний).
30. Провідні методи лінгвістичних досліджень (структурний, лінгвістичної географії).

10 семестр

1. Поняття наукової парадигми. Основні наукові парадигми в лінгвістиці та їх характерні риси. Питання періодизації історії мовознавства.
2. Лінгвістичні знання в Давній Індії та Китаю.
3. Провідні здобутки давньоарабської лінгвістичної традиції.

4. Лінгвістичні знання у Давній Греції філософського періоду (Платон, Арістотель, школа стоїків).
5. Лінгвістичні знання у Давній Греції Александрійського періоду. Мовознавство в Давньому Римі.
6. Спекулятивна (філософська) граматики. Емпіризм і раціоналізм у філософії мови 17-18 ст..
7. Граматики Пор-Рояля: основні положення, вплив на подальший розвиток лінгвістики в Європі.
8. Порівняльно-історичні ідеї в мовознавстві 18 ст. (брати Шлегелі). Основоположники порівняльно-історичного мовознавства (Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Х. Востоков).
9. Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта як основа зародження загального мовознавства.
10. Європейське й американське неогумбольдтіанство.
11. Натуралізм А. Шлейхера і психологізм Г. Штейнталя і В. Вундта.
12. Ідеї О. О. Потебні про зв'язок мови і мислення, вчення про внутрішню форму слова.
13. Молодограматизм: передумови виникнення й основні теоретичні положення.
14. Школа «слів і речей», естетичний ідеалізм, неолінгвістика.
15. Московська і Казанська лінгвістичні школи.
16. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра, послідовники вчення Ф. де Соссюра (Женевська школа, А. Майє і Ж. Вандрієс).
17. Празька школа функціональної лінгвістики.
18. Копенгагенський структуралізм / глосематика.
19. Американський структуралізм / дескриптивізм.
20. «Нове вчення про мову» М. Я. Марра,.
21. Розвиток лінгвістичної думки в СРСР періоду 20-40-х рр. (О. М. Пешковський, Л. В. Щерба, Є. Д. Поливанов, І. І. Мещанінов).
22. Розвиток лінгвістичної думки в СРСР періоду 50-80-х рр. (В. В. Виноградов, О. І. Смирницький, Ф. П. Філін). Основні ідеї українських мовознавців (Л. А. Булаховський, О. С. Мельничук).
23. Функціоналізм як альтернатива дескриптивізму. Основні принципи, об'єкт вивчення.
24. Філософські засади вчення Н. Хомського. Породжувальна / трансформаційна граматики.
25. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Категорії тексту. Дискурс і текст.
26. Прагматика: предмет вивчення, відгалуження, матеріал дослідження. Дискурс аналіз і конversaційний аналіз. Теорія мовленнєвих актів.
27. Когнітивна семантика: теорія прототипів і категоризація, радіальна полісемія, метафора.
28. Когнітивна теорія метафори і метонімії.
29. Психолінгвістика і нейролінгвістика. Предмет вивчення, провідні методи психолінгвістичних і нейролінгвістичних досліджень.
30. Поняття корпусу. Недоліки і обмеження корпусів. Комп'ютерні корпуси сучасної англійської мови. Застосування корпусних досліджень.

8. Система оцінювання роботи студентів з дисципліни

8.1. Очна форма навчання

Оцінки за екзамен з курсу «Германське мовознавство та історія лінгвістичних учень» виставляються на основі рейтингових балів, набраних студентом протягом 9-го і 10-го семестрів (60 балів максимум в кожному семестрі), а також перевірки знань студента під час екзамену (40 балів максимум). Екзаменаційний білет містить два теоретичні питання.

№	Форми контролю	Кількість балів
1	Робота на семінарських заняттях	20
2	Контрольні письмові опитування студентів	10
3	Письмові роботи / доповіді / презентації	20

4	Укладання термінологічного словника	10
	Разом за семестр	60
5	Екзамен	40
	Загальна кількість балів	100

8.2. Заочна форма навчання

Оцінки за екзамени з курсу «Германське мовознавство та історія лінгвістичних учень» виставляються на основі рейтингових балів, набраних студентом протягом курсу (протягом 13-15 триместрів), максимальною кількістю 60 балів, а також перевірки знань студента під час екзамену (40 балів максимум). Екзаменаційний білет містить два теоретичні питання.

№	Форми контролю	Кількість балів
1	Робота на семінарських заняттях	25
2	Письмові роботи	15
3	Письмова доповідь	10
4	Укладання термінологічного словника	10
	Разом за триместрову роботу	60
5	Екзамен	40
	Загальна кількість балів	100

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

№ п/п	Бібліографічний опис джерела	Наявність у бібліотеці/ внутрішній мережі університету
	Основні джерела	
1	An Encyclopaedia of Language / ed. by N.E. Collinge. – Taylor & Francis e-Library, 2005. – 558 p.	+
2	An Introduction to Language / V. Fromkin, R. Rodman, N. Hyams. – 7 th ed. – Thomson. Wadsworth, 2003. – 620 p.	+
3	Encyclopedia of Linguistics / Ed. by Philipp Strazny. – New York, NY : Fitzroy Dearborn: An Imprint of the Taylor & Francis Group, 1243 p.	+
4	Linguistics: An Introduction / A. Radford, M. Atkinson, D. Britain, H. Clahsen, A. Spencer. – Cambridge University Press, 2009. – 433 p.	+
5	Linguistics: an Introduction to Language and Communication / Andian Akmajian ... [et al.]. – The MIT Press, 2001. – 604 p.	+
6	Mateescu D. English Phonetics and Phonological Theory. 20 th Century Approaches / Dan Mateescu. – Universitatea din Bucuresti, 2003. – [Electronic].	+
7	Robins R. H. A Short History of Linguistics / R. H. Robins. – London : Longman, 1976. – 248 p.	+
8	The Cambridge Encyclopedia of Language / David Crystal. – [2 nd ed.] – Cambridge University Press, 1997. – 480 p.	+
9	The Cambridge Encyclopedia of the English Language / David Crystal. – BCA, 1995. – 491 p.	+
10	The Linguistics Encyclopedia / Ed. by Kirsten Malmkjaer. – The Taylor & Francis e-Library, 2005. – 643 p.	+
11	Working with Language: An interactive guide to understanding language and linguistics / Dr. Peter J. Silzer. – SIL at Biola Department of TESOL and Applied Linguistics School of Intercultural Studies Biola University, 2005. – 239 p.	+
12	Березин Ф. М. Общее языкознание / Ф. М. Березин, Б. Н. Головин. – М. : 1979. – 416 с.	+
13	Білецький А. О. Про мову і мовознавство / А. О. Білецький. – К. : АртЕк, 1997. – 224 с.	
14	Гречко В. А. Теория языкознания / В. А. Гречко. – М. : Высшая школа, 2003. – 375 с.	+
15	Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії / А. П. Загнітко. – Вид 2-е, випр. і доп. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 219 с.	+
16	Звегинцев В. А. Очерки по общему языкознанию / В. А. Звегинцев. – М. : Либроком, 2009. – 327 с.	+
17	Зенков Г. С. Введение в языкознание : Учебное пособие для студентов дистанционного обучения КГНУ / Г. С. Зенков, И. А. Сапожникова. – Бишкек, 1998. – [Electronic].	+
18	Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: Навчально-методичний посібник для магістрів заочної форми навчання / Л. А. Ковбасюк, Н.В. Романова. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. – 96 с.	+
19	Кодухов В. И. Общее языкознание / В. И. Кодухов. – М. : 1974. – 303 с.	+
20	Кочерган М. П. Загальне мовознавство : Підручник / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2006. – 464 с.	+
21	Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику. – М. : Прогресс, 1978. – 543 с.	+
22	Общее языкознание: Формы существования, функции, история языка / отв. ред.	+

	Б. А. Серебренников. – М. : 1970. – [Electronic].	
23	Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С. В. Семчинський. – К. : ОКО, 1996. –416 с.	
24	Сусов И. П. История языкознания : Учебное пособие для студентов старших курсов и аспирантов / И. П. Сусов. –Тверь : Тверской гос. ун-т, 1999. – [Electronic].	+
	Додаткові джерела	
25	Chomsky N. Aspects of Theory of Syntax / N. Chomsky. – M.I.T. Press, 1969. – 251 p.	
26	Halliday M. A. K. An Introduction to Functional Grammar / M. A. K. Halliday. – Routledge, 2014. – 808 p.	+
27	Joseph J. E. From Whitney to Chomsky: Essays in the history of American linguistics / John E. Joseph. – University of Edinburgh, 2002. – 234 p.	
28	Koerner E. F. K. Practicing Linguistic Historiography. Selected Essays / K. Koerner. – University of Ottawa, 1989. – 455 p.	
29	Landmarks in Linguistic Thought I: The Western Tradition from Socrates to Saussure / Roy Harris and Talbot J.Taylor. – Routledge, 1997. – 260 p.	+
30	Landmarks in Linguistic Thought II: The Western Tradition in the 20th century / Roy Harris, Nigel Love and Talbot J.Taylor. – Routledge, 2001. –280 p.	
31	Language in Mind: Advances in the Study of Language and Thought / ed. by D. Gentner and S. Goldin-Meadow. – The MIT Press, 2003. – 528 p.	+
32	Leontyeva S. F. A Theoretical Course of English Phonetics / S. F. Leontyeva. – М. : Vysshaya shkola, 1988. – 271 p.	+
33	Roach P. English Phonetics and Phonology. A Practical Course / Peter Roach. – Cambridge, UK : CUP, 1991. – 262 p.	+
34	Sokolova M. A. English Phonetics : A Theoretical Course / M. A. Sokolova, K. P. Gintovt, I. S. Tykhonova, R. M. Tykhonova. – М. : Vysshaya shkola, 1991. – 240 p.	+
35	Колшанский Г. В. Коммуникативная функция и структура языка / Г. В. Колшанский. – 3-е изд. – М. : Издательство ЛКИ, 2007. – 176 с.	
36	Торсуев Г. П. Проблемы теоретической фонетики и фонологии / Г. П. Торсуев. – М.: ЛКИ, 2008. – 104 с.	
37	Якобсон Р. Фонология и её отношение к фонетике / Р. Якобсон, М. Хале, Г. Фант // Новое в лингвистике. – М., 1962. – Вып. 2. – С. 231-277.	

10. Словник дисципліни

<i>Українська</i>	<i>Англійська</i>	<i>Російська</i>
Аглютинативні мови	Agglutinative languages	Агглютинативные языки
Адстрат	Adstratum	Адстрат
Актуальне членування речення	Binary division of a sentence	Актуальное членение предложения
Аломорф	Allomorph	Алломорф
Алофон	Allophone	Аллофон
Аморфні мови	Amorphic languages	Аморфные языки
Аналітичні мови	Analytic languages	Аналитические языки
Антиномії	Antinomies	Антиномии
Антропоцентризм	Anthropocentrism	Антропоцентризм
Архісема	Archiseme	Архисема
Архіфонема	Archiphoneme	Архифонема
Асиметричний дуалізм мовного знака	Asymmetric dualism of a linguistic sign	Ассиметричный дуализм языкового знака
Асиміляція	Assimilation	Ассимиляция

Афазія	Aphasia	Афазия
Безеквівалентна лексика	Culture-specific vocabulary	Безэквивалентная лексика
Білатеральна теорія знака	Bilateral sign theory	Билатеральная теория знака
Білінгвізм	Bilingualism	Билингвизм
Внутрішнє мовлення	Inner speech	Внутренняя речь
Внутрішні причини мовних змін	Inner-linguistic factors of language change	Внутренние причины языковых изменений
Внутрішня форма слова	Inner form of a word	Внутренняя форма слова
Гіпонімія	Hyponymy	Гипонимия
Гіпотеза вроджених мовних структур	The hypothesis of innate language structures	Гипотеза врожденных языковых структур
Гіпотеза лінгвальної відносності	The [Sapir-Whorf] hypothesis of linguistic relativity	Гипотеза языковой относительности
Глибинна структура	Deep structure	Глубинная структура
Глотогенез	Glottogenesis	Глотогенез
Граматична категорія	Grammatical category	Грамматическая категория
Граматичне значення	Grammatical meaning	Грамматическое значение
Денотат	Denotation	Денотат
Деривація	Derivation	Деривация
Диглосія	Diglossia	Диглоссия
Диктум	Dictum	Диктум
Дискурс	Discourse	Дискурс
Дистрибутивний аналіз	Distributional analysis	Дистрибутивный анализ
Дистрибуція	Distribution	Дистрибуция
Діахронія	Diachrony	Диахрония
Експонент	Exponent	Экспонент
Енантіосемія	Enantiosemy	Энантиосемия
Епідигматика	Epidigmatic	Эпидигматика
Закон мовної економії	The law of language economy	Закон языковой экономии
Зіставний метод	Contrastive analysis	Сопоставительный метод
Знак	Sign	Знак
Зовнішні причини мовних змін	Extra-linguistic factors of language change	Внешние причины языковых изменений
Ізолюючі мови	Isolating languages	Изолирующие языки
Категорія	Category	Категория
Когнітивна лінгвістика	Cognitive linguistics	Когнитивная лингвистика
Компонентний аналіз	Componential analysis	Компонентный анализ
Комуникативна лінгвістика	Communicative linguistics	Коммуникативная лингвистика
Конотація	Connotation	Коннотация
Концепт	Concept	Концепт
Концептуальний аналіз	Conceptual analysis	Концептуальный анализ
Лексико-семантичне поле	Lexical field	Лексико-семантическое поле
Лексичне значення	Lexical meaning	Лексическое значение
Лінгвістика тексту	Linguistics of text	Лингвистика текста
Методика безпосередніх складників	Immediate components analysis	Методика непосредственных составляющих
Мовленнєвий акт	Speech act	Речевой акт
Мовна політика	Language policy	Языковая политика
Мовна ситуація	Language situation	Языковая ситуация
Мовна типологія	Language typology	Языковая типология
Мовні контакти	Language contacts	Языковые контакты
Мовний союз	Language union	Языковой союз

Морф	Morph	Морф
Морфема	Morpheme	Морфема
Морфологія	Morphology	Морфология
Морфонема	Morphoneme	Морфонема
Морфонологія	Morphonology	Морфонология
Несистемний контекст	Nonsystemic context	Несистемный контекст
Описовий метод	Descriptive method	Описательный метод
Опозиційний прийом	Oppositional method	Оппозиционный прием
Парадигма	Paradigm	Парадигма
Парадигматичні відношення	Paradigmatic relations	Парадигматические отношения
Паракінесика	Parakinesics	Паракинесика
Паралінгвістика	Paralinguistics	Паралингвистика
Поверхнева структура	Surface structure	Поверхностная структура
Полісемія	Polysemy	Полисемия
Полісинтетичні мови	Polysynthetic languages	Полисинтетические языки
Поняття	Notion	Понятие
Порівняльно-історичний метод	Comparative method	Сравнительно-исторический метод
Прагматика	Pragmatics	Прагматика
Предикативність	Predicativity	Предикативность
Прикладне мовознавство	Applied linguistics	Прикладное языкознание
Прототип	Prototype	Прототип
Психолінгвістика	Psycholinguistics	Психолингвистика
Рема	Rheme	Рема
Референт	Referent	Референт
Рівні мови	Language levels	Уровни языка
Сема	Seme	Сема
Синтагматичні відношення	Syntagmatic relations	Синтагматические отношения
Синтаксис	Syntax	Синтаксис
Синтетичні мови	Synthetic languages	Синтетические языки
Синхронія	Synchrony	Синхрония
Системний контекст	Systemic context	Системный контекст
Соціолінгвістика	Sociolinguistics	Социолингвистика
Субстрат	Substratum	Субстрат
Суперстрат	Superstratum	Суперстрат
Тема (висловлення)	Theme	Тема (высказывания)
Трансформаційний аналіз	Transformational analysis	Трансформационный анализ
Унілатеральна теорія знака	Unilateral sign theory	Унилатеральная теория знака
Флективні мови	Inflexional languages	Флективные языки
Фонема	Phoneme	Фонема
Функціональна лінгвістика	Functional linguistics	Функциональная лингвистика
Частини мови	Words classes / Parts of speech	Части речи